

Facultat d'Educació

UNIVERSITAT
DE BARCELONA

PRÀCTIQUES EXTERNES
GRAU DE PEDAGOGIA

Guia per a les organitzacions |

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Aquesta publicació compta amb la següent llicència de Creative Commons:

Està subjecte a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 (CC BY-NC-ND 3.0)

Sumari

1.	El model del Pràcticum en el grau de Pedagogia	4
2.	Disseny	4
3.	Les Pràctiques Externes (PEX)	5
4.	Les assignacions de les organitzacions de pràctiques	6
5.	Rols dels agents de les Pràctiques Externes (PEX)	7
6.	Aspectes organitzatius.....	8
7.	Aspectes metodològics	9
8.	Aspectes avaluatius	10
	Carpeta d'aprenentatge	11
9.	La qualitat al Pràcticum de Pedagogia: Principis bàsics d'una organització de pràctiques de qualitat	12
10.	Pla docent de les Pràctiques Externes.....	13

<https://www.ub.edu/portal/web/educacio/graus/-/ensenyament/detallEnsenyament/1072031/11>

1. El model del Pràcticum en el grau de Pedagogia

El Pràcticum és un conjunt d'assignatures que es desenvolupa al llarg del Grau i que està encaminat de manera progressiva cap a la professionalització. El recorregut evolutiu del Pràcticum es divideix en tres assignatures:

Professionalització i Sortides Laborals-1 (PSL1)

És una assignatura de 1r curs, semestral, presencial i obligatòria, de 6 crèdits. Explora el mapa de la professió, a partir d'informacions, destreses i valors, tot promovent l'autoconeixement.

Professionalització i Sortides Laborals-2 (PSL2)

És una assignatura de 3r curs, semestral, presencial i obligatòria, de 6 crèdits. Pretén integrar els continguts acadèmics apresos, així com acollir altres experiències d'aprenentatge adquirides, en situacions pràctiques simulades associades a la professió de pedagog o pedagoga.

Pràctiques Externes (PEX)

És una assignatura de 4rt curs, anual, presencial i obligatòria, de 18 crèdits. La seva finalitat s'adreça a la immersió de l'estudiant en una organització. Comporta la realització de 225 hores de pràctiques en una organització i l'assistència als Seminaris de Pràctica Reflexiva (SPR).

2. Disseny

La seqüència de les tres assignatures que configuren el nostre Pràcticum del grau, es mostra seguidament:

3. Les Pràctiques Externes (PEX)

El pedagog és un professional de l'educació, polivalent, que pot actuar en diferents àmbits en els quals, directament o indirecta, es doni el fet educatiu i formatiu.

La seva formació el capacita fonamentalment per al desenvolupament de les següents funcions:

- Interpretar els canvis i tendències que introdueix la societat de la informació en la realitat educativa/formativa.
- Dissenyar, implementar i avaluar, programes, projectes, recursos educatius i/o formatius, adequats a les característiques de les persones, grups i organitzacions, en diferents contextos.
- Gestionar programes, projectes i recursos pedagògics.
- Crear serveis i recursos educatius/formatius adequats als col·lectius, incloent les Tecnologies de la Informació i la Comunicació.
- Investigar i ser crític en la recerca actual.
- Actuar com a consultor en educació i/o formació.

L'acció del pedagog es caracteritza per:

- Intervenir en diferents tipus de col·lectius (infants, joves, gent gran, col·lectius específics, en risc social, persones aturades, formació població activa...).
- Desenvolupar-se en organitzacions diverses (tercer sector, empreses, museus, consultories, ajuntaments, administració pública, centres cívics...).
- Especialitzar-se en certes temàtiques concretes (entorns digitals d'aprenentatge, mediació, orientació i inserció professional, dinamització cultural...).

Els agents implicats en aquestes pràctiques són:

- El propi alumnat.
- Els tutors de l'organització: professionals que guien el procés d'integració a l'organització.
- Els tutors de la universitat: professorat de l'ensenyament que acompanyen el procés d'aprenentatge.
- L'equip de coordinació del Pràcticum: professorat de l'ensenyament que informa, organitza, assessora i vetlla per a assolir unes pràctiques de qualitat.

La Universitat de Barcelona disposa d'una xarxa d'organitzacions de pràctiques col·laboradores, representatives de l'àmplia tipologia on la pedagoga i el pedagog poden implicar-se i experimentar l'exercici de la seva activitat professional.

Hi ha quatre modalitats possibles de Pràctiques Externes:

Oferta general

l'equip de coordinació ofereix una selecció d'organitzacions de pràctiques, prèviament validades, d'entre les quals l'alumne/a pot escollir-ne algunes, per ordre d'interessos, tasques, horaris i zona geogràfica que proposen.

Autoassignada

l'alumne/a proposa una organització per fer-hi les pràctiques a l'equip de coordinació, el

qual estudiarà, contactarà i acabarà validant o no la seva idoneïtat.

Reconeixement

A partir de la presentació, per part de l'alumne/a l'equip de coordinació, de la documentació específica sol·licitada que acrediti la seva experiència professional en algun camp de la Pedagogia, l'equip de coordinació podrà reconèixer o no les Pràctiques Externes.

Pràctiques a l'estranger

L'alumne que vol cursar una estada a un país estranger, també té la possibilitat de desenvolupar l'assignatura de les Pràctiques Externes, amb el vistiplau de l'equip de coordinació i de l'Oficina de Relacions Internacionals.

4. Les assignacions de les organitzacions de pràctiques

Per tal de facilitar la tasca de selecció de les Pràctiques Externes, ens basem en la classificació que es mostra a través del següent quadre:

SISTEMA	ACTUACIONS	ESPAI DE REFERÈNCIA (organitzacions públiques, privades, fundacions, associacions...)
EDUCACIÓ FORMAL	Imparteix programes reglats	Escola Bressol, Escola d'Educació Infantil i Primària, Institut, Institut-Escola, Escola de Formació de Persones Adultes, Universitat...
	Dóna suport a l'educació formal	Serveis Educatius de l'administració pública (EAP CRP, CRP especialitzat, ELIC...), Gabinet Psicopedagògic, Camp d'Aprenentatge...
SOCIAL	Imparteix programes reglats específics	Centre d'Educació Especial, Centre de Música, Escola d'Arts, Escola de Formació de Persones adultes, Unitat de Suport a l'Educació Especial ...
	Promou la integració socio-laboral	Àrea de Promoció Econòmica, Servei d'Orientació i Inserció Laboral, SOC, Centre Específic de Treball, Taller Ocupacional.....
	Potencia la cohesió social	Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència en Risc (EAIA), Centre Obert, Centre Penitenciari, Programes específics d'entitats (fundació, centre cívic...)
EMPRESA	Promou el benestar de la persona	Esplai, Ludoteca, Centre Cívic, Casal de Gent Gran, Centre de Dia, Centre Residencial, .Centre de Desenvol. Infantil i Atenció Precoç (CDIAP)...
	Gestió de persones	Departament de RRHH, Departament de Formació, Consultoria i/o assessorament personal, Centre de Formació...
	Gestió cultural	Museu, Itinerari Cultural, Centre d'Educació Ambiental, Espai de Joc, Serveis Pedagògics (COPEC, SCP...), Biblioteca...
	Elaboració de recursos educatius/formatius	Software educatiu/ formatiu, Editorial, Empresa de materials lúdico-educatius (joguina, joc de taula...), Mitjans de comunicació (cinema, revista...)...

5. Rols dels agents de les Pràctiques Externes (PEX)

Mostrem seguidament en què consisteix el rol dels tres agents principals que intervenen en el procés d'aquestes pràctiques:

El rol del tutor d'universitat

- Dinamització dels Seminaris de Pràctica Reflexiva (SPR). Proposa, modera i acompanya al grup d'alumnat que li ha estat atorgat, dóna significat i col·labora perquè des del propi grup s'arribin a trobar respostes, conclusions i/o bé formular noves preguntes.
- Relació amb l'organització de pràctiques. Com a representant de la universitat vetlla per assegurar que tant l'alumnat com l'organització mantenen el seu compromís formatiu. En aquest sentit és considerada *necessària la visita del tutor/a* d'universitat en el moment inicial d'incorporació al centre i també al final per fer la valoració conjunta del procés (alumne/a, tutor universitat i tutor institució). Tanmateix per fer un bon seguiment de l'alumne, i atenent a la complexitat de cada situació, es mantindrà el contacte entre els dos tutors al llarg del procés (telefònic, per correu electrònic o bé presencial).
- Avaluar l'alumne, tenint en compte la seva implicació, progrés professional i assoliment de les competències generals, específiques i transversals.
- Orientació individualitzada de l'alumne/a. Esdevé fonamental i de manera més intensa cap al final de les pràctiques per tal d'afavorir el seu procés de transició professional i inserció laboral, assessorant i provocant l'autoreflexió i propostes d'innovació i d'avaluació.

El rol del tutor de l'organització

- Acompanyament i seguiment de l'alumnat en el seu dia a dia. És important tenir una bona comunicació per afavorir aquesta progressiva immersió de l'alumne, detectar possibles incidències, reconduir certes actuacions i facilitar la seva autonomia professional.

En aquest sentit, l'alumnat tindrà la responsabilitat d'adaptar-se, integrar-se, aprendre i resoldre les necessitats que puguin sorgir, tot i que compta amb el suport del tutor de la universitat, de la mateixa manera que ho farà quan s'hagi graduat en Pedagogia.

- Mantenir un contacte amb el tutor de la universitat, per tal de fer el seguiment i avaluar tenint en compte la implicació i assoliment de les competències professionals.

El rol de l'alumna o de l'alumne

- Implicació en un context laboral real on hi treballa un professional de la Pedagogia.

Esdevé fonamental la comprensió de que les pràctiques representen una immersió, –a vegades per primera vegada– en una realitat professional, tot i que disposa de l'acompanyament d'un professional de l'organització, i del suport i assessorament per part del tutor de la universitat.

Tal i com hem esmentat, en alguns casos, es porten a terme en entorns que l'alumne coneix –tot i que no sempre com a pedagog– i en d'altres opta per àmbits per als que

hi té un interès especial o bé per a explorar possibles alternatives professionals.

El seu recorregut s'inicia amb una observació de l'espai i els professionals que s'hi troben, i a poc a poc es va implicant en tasques de progressiva responsabilitat fins arribar a un bon nivell d'autonomia professional, segons les possibilitats i realitat de l'organització.

Algunes vegades l'organització no respon a les expectatives de l'alumne, malgrat la seva qualitat; tot i això, és responsabilitat de l'alumne aprendre, integrar-se i resoldre les necessitats i problemàtiques que puguin sorgir tant a nivell tècnic com personal o bé organitzatiu.

- Participació a les tutories individuals i a les Sessions de Pràctica Reflexiva.
- Elaboració de la Carpeta d'Aprenentatge, a partir de la reflexió i autoreflexió a partir d'aquesta experiència de pràctiques.
- Cal recordar que les pràctiques són una oportunitat única per aplicar, reforçar o bé entrenar competències adquirides al llarg del grau, a més de les de caire personal.

6. Aspectes organitzatius

Per a iniciar les Pràctiques Externes esdevé indispensable la realització d'una sèrie de passos:

Procés d'oferta de places de pràctiques per part de les organitzacions

- Registre de l'organització col·laboradora al GIPE (aplicació de gestió de pràctiques externes de la UB), per a formalitzar l'oferta de places de pràctiques.
Les organitzacions interessades en col·laborar com a centre de pràctiques poden posar-se en contacte amb l'Oficina de Pràctiques de la Facultat o bé amb l'equip de coordinació del Pràcticum de Pedagogia, per tal de rebre informació o assessorament sobre com realitzar l'oferta de plaça o places.
- Signatura del Conveni de Cooperació Educativa entre l'organització i la Facultat d'Educació de la UB.
La Facultat d'Educació i l'organització o entitat que aculli estudiants en pràctiques signaran un conveni de Cooperació Educativa amb vigència plurianual, sempre que no hi hagi alguna modificació o cessament del mateix. Aquest conveni institucional es gestiona des de la mateixa Facultat d'Educació de la UB (equip de coordinació de pràctiques i l'oficina de Pràctiques). Des del moment que un centre es registra com a col·laborador de les Pràctiques Externes, es tramita i se li fa arribar per correu postal el model de conveni per signar.
Més endavant, quan l'alumne/a ja estigui matriculat/da oficialment, s'haurà de formalitzar el Projecte Formatiu de Pràctiques Acadèmiques Externes, que signaran l'organització de pràctiques, la Facultat i l'estudiant. Aquest document ratifica l'assignació de pràctiques individual per a cada estudiant, tot garantint la seva assistència sanitària i la responsabilitat civil de l'estudiant.

Procés d'elecció de places de pràctiques per part de l'alumnat

- Informació inicial per part de l'equip de coordinació. La primera setmana del segon semestre es realitza una àmplia sessió a tot l'alumnat de 3r curs del Grau –una pels grups de matí i una altra pels grups de tarda- on s'informa acuradament de l'assignatura de Pràctiques Externes que, en teoria, realitzaran el curs següent. Seguidament es penja un document detallat amb tota la informació que s'ha explicat i el calendari corresponent per a cada gestió a fer. Igualment l'equip de coordinació facilita el correu per a dubtes i consultes que puguin sorgir, així com unes franges d'atenció personal.
- Informació per part de l'alumnat sobre l'interès per realitzar les Pràctiques Externes el proper curs. En un temps prudencial per pensar-hi, però amb data concreta, tots els estudiants interessats completen una fitxa de sol·licitud d'una plaça de pràctiques per al proper curs i aportant algunes informacions importants (l'àmbit de preferència, disponibilitat horària, zona geogràfica... i si hi ha algunes observacions que voldrien donar a conèixer).
- Per aquell alumnat que vulgui una plaça autoassignada. Haurà de completar la sol·licitud corresponent, amb algunes informacions de la institució i tasques que l'alumne/a podria realitzar. Serà abans de l'estiu i segons la data prevista en el calendari.
- Per aquell alumnat que pensi en un reconeixement de les Pràctiques Externes. Haurà de completar la sol·licitud corresponent, i abans de l'estiu l'equip de coordinació li concretarà la resolució corresponent.
- Per aquell alumnat interessat per la modalitat d'oferta general, pot restar tranquil fins al mes de Setembre, en què just matriculat en aquesta assignatura, podrà seleccionar algunes propostes que es troben en un llistat que s'oferirà des de l'equip de coordinació, i és el mateix aplicatiu GIPE el qui atorga automàticament una plaça concreta a l'estudiant, d'entre les que ha seleccionat anteriorment. Per a aquesta selecció es tenen el compte el nombre de crèdits cursats i la nota mitjana del grau. En el cas d'algun alumne que s'hagi quedat sense plaça, hi ha dues noves oportunitats de selecció, i fins i tot es treballa a nivell personal aquesta adjudicació.
- Als pocs dies –i tot segons les dates previstes del calendari- es publicarà per a cada estudiant el nom i correu del seu tutor de la universitat, amb la data i hora de la primera reunió que farà amb el grup d'alumnes que li han estat atorgats. En aquesta primera reunió ja s'acordarà la incorporació a l'organització de pràctiques i la planificació per tot el curs.

7. Aspectes metodològics

Les Pràctiques Externes, amb una mirada transdisciplinària, opten, per una part, per la immersió de l'alumnat en una organització, i per altra part, opten per sessions de pràctica reflexiva entre l'alumnat i el tutor de la universitat que han de permetre la transferència de coneixement, i la reflexió al voltant de la relació existent entre el saber teòric i el saber experiencial en la vida professional. El tutor de la universitat i l'alumnat es

reuniran per analitzar la pràctica, i les experiències de l'escenari professional. Les sessions de pràctica reflexiva seguiran una proposta temàtica diferent relacionada amb els blocs de contingut i articulades al voltant de les diverses competències.

A més, i de manera paral·lela, tenen lloc amb una certa periodicitat, les Sessions de Pràctica Reflexiva (SPR) entre el tutor de la universitat i el grup d'alumnes que tutoritza. En aquests seminaris es comparteix l'experiència individual de cada alumne en l'organització en la que es troba, i es treballa la transferència de coneixement, i la reflexió al voltant de la relació existent entre el saber teòric i el saber experiencial en la vida professional; a més s'aprofundeix en un eix temàtic, des de la mirada reflexiva de cadascun.

Des de l'equip de coordinació del Pràcticum s'ha facilitat als tutors universitaris a principis de curs la relació d'una sèrie d'eixos temàtics amb un esquema orientatiu per poder-hi treballar. Es presenta a continuació el llistat d'eixos, tot i que no és un llistat tancat i es proposa que cada tutor se'l faci seu i que si vol, pot afegir nous eixos o aglutinar-ne alguns d'ells:

- Gestionant les nostres emocions
- Recursos i serveis
- Integració a l'organització
- Treballant en equip. Relació amb companys i companyes
- Relació amb usuaris/alumnat/clientes
- Treballant en equip. Treballant amb altres professionals
- Comunicació interna i externa
- Aprenent a fer i aprenent a resoldre problemes
- Diversitat a l'organització
- Sostenibilitat i qualitat
- Dilemes ètics
- Innovació i transferència. Oportunitats de futur
- Projecte de desenvolupament personal
- Projecte d'inserció professional

8. Aspectes avaluatius

Les Pràctiques Externes aposten per un model d'avaluació contínua que vetlla per un procés de creixement professional de l'alumne, des de la simple observació més passiva fins arribar a l'assoliment d'una autonomia més professional.

Aquesta avaluació contínua té en compte els tres components següents:

- El tutor de la universitat, responsable de valorar la integració i transferència dels aprenentatges adquirits en el grau i aplicats en les diverses activitats.
- El tutor de l'organització de pràctiques, persona responsable de valorar el comportament professional, des de la qualitat del seu acompliment fins la seva integració, tenint en compte aspectes com la creativitat i la innovació.
- El mateix alumne/a, que ha de fer conscient i objectivar el seu procés de maduració professional i personal en l'escenari professional on porta a terme les seves pràctiques.

Aquest desplegament es materialitzarà mitjançant la realització d'una Carpeta d'Aprenentatge per part de l'alumne, on reflectirà aquest recorregut al llarg de les pràctiques. A més, es recopilarà la valoració quantitativa i qualitativa del tutor de l'organització de pràctiques, del tutor de la universitat i, per descomptat, l'autoavaluació del propi alumnat.

Carpeta d'aprenentatge

Aquesta activitat individual suposa la realització d'un producte on l'alumnat aporti evidències del procés d'autoconeixement, autoavaluació i heteroavaluació sobre les pròpies competències professionals i el seu projecte professional.

La seva valoració s'articularà a partir dels següents aspectes:

- Anàlisi de l'organització, 10%
- Projecte d'implicació, 30%
- Projecte de desenvolupament i inserció professional, 20%
- Aprenentatges generats a les sessions de pràctica reflexiva i responsabilitats i competències aplicades a llarg de l'estada, 30%
- Presentació, 10%

I també es tindran en compte els següents Criteris d'Avaluació:

- Respecte a la pauta, és a dir, que es tinguin en compte tots els punts proposats.
- Correcció estilística i formal del text.
- Aplicació correcta de la terminologia tècnica.
- Fer explícits els coneixements i experiències pròpies.
- Vincular aprenentatges i recursos per diverses assignatures del grau a les temàtiques i experiències del Pràcticum.
- Integrar les conclusions/aprenentatges de les Sessions de Pràctica Reflexiva.
- Integrar les conclusions/aprenentatges del fòrum.
- Valoració per part del tutor de la institució.
- Desenvolupar la capacitat de crítica constructiva davant les seves pròpies decisions i les de les altres persones.

9. La qualitat de les organitzacions en el Pràcticum de Pedagogia

Presentem seguidament els indicadors de qualitat que es tenen en compte per considerar una organització adient per a la realització de les nostres Pràctiques Externes:

- Som una organització significativa dintre del nostre sector.
- Disposem d'un projecte de pràctiques.
- El nostre projecte de pràctiques és de qualitat.
- El nostre pla de pràctiques és coherent amb el nou model de Pràcticum de Pedagogia de la Universitat de Barcelona.
- En el nostre centre podem oferir a l'alumne de pràctiques una gran varietat de tasques rellevants per la figura del pedagog/a.
- Contemplem l'avaluació continua de l'alumne en pràctiques.
- En el nostre centre treballen professional/s especialitzat/s en Pedagogia.
- Disposem d'espais i horaris suficients de trobada amb l'alumnat de pràctiques.
- Tenim molt bona predisposició vers les pràctiques amb alumnat de Pedagogia.
- Desenvolupem programes i projectes innovadors.
- Tenim certificació ISO.
- Oferim la possibilitat de conveni de pràctiques remunerades.
- Tenim algunes possibilitats d'inserció laboral posterior de l'alumnat un cop graduat.
- És fàcil de localitzar a la persona responsable de les pràctiques via telefònica o mail, durant el període de pràctiques.
- En el nostre centre reconeixem la tasca del professional que es responsabilitza de la tutorització de l'alumnat en pràctiques.
- La persona responsable de les pràctiques del nostre centre col·labora i s'implica amb el tutor/a de la universitat.
- El professional responsable de les pràctiques del nostre centre té molt bona predisposició per realitzar la tutorització.
- El professional responsable de les pràctiques del nostre centre té estabilitat laboral.
- El professional responsable de les pràctiques del nostre centre té experiència com a tutor de pràctiques.
- El nostre centre compta amb les condicions físiques adequades per l'atenció a l'estudiant de pràctiques.
- Tenim recursos humans i materials suficients per les tasques que es desenvolupen (viabilitat).
- El nostre centre vetlla per l'eliminació de barreres arquitectòniques.

10. Pla docent de les Pràctiques Externes

Presentem a continuació el detall del Pla docent de l'assignatura de Pràctiques Externes:

DADES GENERALS

Nom de l'assignatura: Pràctiques Externes

Codi de l'assignatura: 360729

Curs acadèmic: 2021-2022

Coordinació: Núria Rajadell Puiggròs

Departament: DOE, MIDE, THE

Crèdits: 18

Programa únic: S

Hores totals de dedicació	450
- activitats presencials	320
- tutorització per grups	92
- pràctiques externes	225
- treball tutelat dirigit	70
- aprenentatge autònom	63

Recomanacions

Per la seva naturalesa, és una assignatura presencial i anual. Les pràctiques a les institucions i els seminaris de pràctica reflexiva (SPR) es concentren en dijous i divendres, i en torn de matí o bé de tarda. L'assistència és obligatòria, fet que s'ha de tenir en compte si l'estudiant considera l'opció de fer una estada de mobilitat internacional. Hi ha diverses modalitats de pràctiques que es poden consultar al web del grau de Pedagogia de la Facultat d'Educació.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

Transversals comunes de la UB

- Capacitat creativa i emprenedora (capacitat de formular, dissenyar i gestionar projectes, capacitat de cercar i integrar nous coneixements i actituds).
- Compromís ètic (capacitat crítica i autocrítica / capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques).
- Sostenibilitat (capacitat de valorar l'impacte social i mediambiental d'actuacions en el seu àmbit / capacitat de manifestar visions integrades i sistèmiques).
- Capacitat comunicativa (capacitat de comprendre i d'expressar-se oralment i per escrit en català, castellà i una tercera llengua, amb domini del llenguatge especialitzat / capacitat de cercar, usar i integrar la informació).
- Treball en equip (capacitat de col·laborar amb els altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals).
- Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica / capacitat de prendre decisions i d'adaptació a noves situacions).

Transversals de la titulació

- Capacitat d'adaptació i aplicació del coneixement pedagògic en diferents contextos educatius i formatius.
- Desenvolupament d'una actitud innovadora en els processos educatius, formatius i professionals.
- Capacitat de resolució de problemes educatius des d'una perspectiva multicultural i complexa.
- Capacitat d'autoconeixement per al desenvolupament personal i professional.
- Presa de consciència dels fenòmens pedagògics des d'una perspectiva interdisciplinària i intercultural.
- Capacitat per transmetre el coneixement educatiu a diferents audiències.

Específiques de la titulació

- Coneixement i aplicació de les eines pròpies del diagnòstic, avaluació i anàlisi en Pedagogia.
- Anàlisi, disseny, gestió, ús i avaluació de tecnologies de la informació i la comunicació en els entorns associats als processos educatius i formatius, virtuals o no, incloent-hi la creació de recursos multimodals i multialfabètics.
- Disseny, desenvolupament, assessorament i avaluació de programes, projectes, accions i productes adaptats a la formació en les organitzacions.
- Coneixement i comprensió dels processos d'ensenyament i aprenentatge i la seva incidència en la formació integral.
- Disseny, desenvolupament i avaluació de programes educatius i formatius per al desenvolupament personal, professional, social i cultural.
- Aplicació i avaluació de tècniques i estratègies d'assessorament, consulta i mediació educativa en àmbits professionals, institucionals, socials i educatius.
- Aplicació de tècniques i estratègies innovadores en les relacions educatives i en la dinamització de grups.
- Habilitat en la recollida i interpretació de dades rellevants per emetre judicis reflexius sobre temes educatius i socials.
- Disseny, desenvolupament i avaluació de propostes d'organització i gestió de centres, institucions i serveis socioeducatius.
- Diagnòstic de situacions complexes amb atenció especial a la diversitat i a la inclusió social per desenvolupar i aplicar metodologies adaptades a les diferències personals i socials (lingüístiques, culturals, ètniques, discapacitat, gènere, edat...).
- Disseny i aplicació d'estratègies didàctiques en diversos contextos educatius i formatius.
- Comprensió i valoració de situacions socials, culturals, econòmiques i polítiques per innovar i transformar en àmbits formatius i educatius.
- Disseny de plans de formació permanent i de formació de formadors adequats a les noves situacions i necessitats educatives i formatives.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura**Referits a coneixements**

- Analitzar les organitzacions en un context global, complex, imprevisible, interdisciplinari i amb pocs recursos.
- Conèixer la legislació específica.
- Integar els coneixements apresos al llarg de la formació acadèmica universitària.

- Reflexionar críticament sobre el que succeeix en el propi entorn, en l'organització i en un mateix.
- Fer un procés d'autoconeixement i autoanàlisi personal i professional.
- Identificar i analitzar els diferents aspectes que configuren les situacions professionals en el context de les practiques.

Referits a habilitats o bé destreses

- Dissenyar o desenvolupar programes, accions, projectes o dispositius educatius i formatius adaptats al context concret de les practiques.
- Impartir docència, en l'àmbit educatiu i formatiu de l'organització de pràctiques, aplicant diverses modalitats i tècniques de formació.
- Elaborar material educatiu i formatiu segons les necessitats educatives i formatives i els determinants de l'encàrrec organitzatiu.
- Fer estudis descriptius, comparatius o prospectius, aplicant les diverses tècniques i estratègies de recerca.
- Elaborar i aplicar tècniques de mesura i avaluació segons les necessitats i els recursos de l'organització de pràctiques.
- Elaborar i redactar informes, memòries tècniques, segons les directrius i necessitats de l'organització de pràctiques.
- Col·laborar en les activitats d'administració i gestió dels projectes, programes i recursos socioeducatius i formatius de l'organització de pràctiques.
- Aplicar tècniques i estratègies de comunicació i col·laboració amb altres professionals i altres agents implicats en l'activitat professional amb una perspectiva interdisciplinària, paritària, democràtica i intercultural.
- Aplicar la terminologia associada al context i àmbit de l'organització de practiques
- Elaborar el propi projecte de desenvolupament professional, inserció professional i formació continuada.

Referits a actituds, valors i normes

- Sentir-se motivat, perquè la situació reflecteix el que presentarà el futur món laboral.
- Prendre consciència que el prestigi, el respecte a la professió i a un mateix es construeix dia a dia.
- Ser autònom i prendre responsabilitats.
- Adquirir flexibilitat i adaptabilitat per respondre als canvis i la incertesa.
- Tenir iniciativa i ser creatiu.
- Tenir una actitud col·laborativa, per compartir i construir intel·ligència col·lectiva.
- Ser conscient de la responsabilitat que el professional de la pedagogia té respecte a les persones i la societat per a les quals treballa.
- Estar compromès amb els diversos valors ètics, morals i ecoambientals que ha d'exercir el professional.
- Tenir una actitud proactiva i exploradora en relació amb el rol professional.
- Reforçar la creença que totes les experiències vitals i professionals, adquirides en el treball, en situacions personals o familiars i en la participació social, que s'hagin experimentat comporten oportunitats de desenvolupament personal i professional.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

- Bloc 1. L'organització com a sistema complex.
 - Dimensió estratègica: Entorns de l'organització a principis dels segle XXI.
 - Dimensió operativa: Gestió del servei o producte educatiu. Aplicació de les eines, tècniques i estratègies professionals. Gestió del coneixement.
 - Dimensió de suport: Gestió de les persones. Gestió econòmica, de la qualitat i la sostenibilitat. Gestió de la responsabilitat social i personal.
- Bloc 2. Cap a la construcció d'una identitat professional individual i col·lectiva.
 - Projecte de desenvolupament professional.
 - Projecte d'inserció professional.
 - Oportunitats per al futur.
 - Gestionant les nostres emocions.

Metodologia i organització general de l'assignatura

Les pràctiques externes opten, per una banda, per la immersió de l'alumne en una organització, entesa com l'exposició intensiva de l'alumnat a una organització. Mostra una perspectiva sistèmica que considera les organitzacions com a sistemes complexos, i holística perquè condueix a la integració unitària i globalitzadora de tots els coneixements de la persona.

Per altra banda, s'opta per Sessions de Pràctica Reflexiva (SPR) entre l'alumnat i el tutor de la Universitat, que han de permetre la transferència de coneixement i la reflexió al voltant de la relació que hi ha entre el saber teòric i el saber de l'experiència en la vida professional.

El tutor de la Universitat i l'alumnat s'han de reunir cada tres setmanes per analitzar la pràctica, les situacions i les experiències de l'escenari professional.

Les sessions de treball han de seguir una proposta temàtica diferent per a cada sessió relacionada amb els blocs de continguts. Els eixos temàtics de les Sessions de Pràctica Reflexiva són:

- Integrant-se en una organització.
- Gestionant les nostres emocions.
- Aprenent a fer i aprenent a resoldre problemes.
- Relació amb els usuaris, l'alumnat, els clients.
- Comunicant-se tant a nivell intern com extern.
- Treballant en equip: interrelació amb els companys, amb altres professionals i amb l'equip directiu.
- Reflexionant sobre aspectes materials: recursos i serveis
- Reflexionant sobre altres aspectes de caire actitudinal: diversitat, ètica, sostenibilitat...
- Mirant cap a un futur proper: innovació, transferència, oportunitats de futur.
- Aprofundint sobre el Projecte de desenvolupament personal i sobre el Projecte d'inserció professional.

Avaluació continuada

En l'avaluació s'han de tenir en compte tres components:

- El tutor de la Universitat, responsable de valorar la integració i transferència dels aprenentatges adquirits en el grau i aplicats en les diverses activitats
- El tutor de l'organització de pràctiques o la persona responsable de valorar el comportament professional pel que fa al seu acompliment i la seva integració
- El mateix alumne, que ha de ser conscient del seu procés de maduració professional i personal al centre de pràctiques i que ha d'objectivar-lo.

Les tasques obligatòries per ser avaluat són les següents:

- Anàlisi de l'organització. Aquesta activitat suposa la descripció i l'anàlisi de la institució de pràctiques tot aplicant els indicadors i elements que el tutor/a plantegi. Valor aproximat (a concretar pel tutor/a): 10 %.
- Projecte d'implicació. Aquesta activitat suposa la realització d'un projecte que respongui a un encàrrec de l'organització de pràctiques. Es planteja com un *output* o producte professional. Valor aproximat (a concretar pel tutor/a): 30 %.
- Carpeta d'aprenentatges. Aquest component serà una memòria que porti evidències del procés d'autoconeixement, d'autoavaluació i d'heteroavaluació sobre les competències assolides, les responsabilitats desenvolupades i els aprenentatges generats a les SPR i al llarg de l'estada a la institució. Valor aproximat (a concretar pel tutor/a): 30 %.
- Projecte de desenvolupament i inserció professional. Aquesta activitat individual suposa l'actualització del treball obligatori sobre el dossier de les pròpies competències, fet a l'assignatura de tercer curs Models, Estratègies i Recursos per a la Inserció Professional, i la realització d'un pla estratègic d'inserció professional. Valor aproximat (a concretar pel tutor/a): 20 %.
- Presentació. Cada tutor/a decidirà la modalitat de presentació, que podrà ser una presentació oral o una entrevista, individual o col·lectiva. Valor aproximat (a concretar pel tutor/a): 10 %.

Requeriments

Per ser avaluat cal haver desenvolupat les 225 hores d'estada al centre i haver participat al 80 % de les Sessions de Pràctica Reflexiva.

Reavaluació

En aquells casos que la nota final de l'assignatura no arribi a 5, l'estudiant podrà presentar-se a la reavaluació de la mateixa. Aquesta consistirà en l'aportació i a presentació de les evidències que no arribin al 5. Es farà els primers dies de setembre. Tindrà lloc en la data atorgada del calendari acadèmic de la Facultat d'Educació

Avaluació única

En l'avaluació s'han de tenir en compte tres components:

- El tutor de la Universitat, responsable de valorar la integració i transferència dels aprenentatges adquirits en el grau i aplicats en les diverses activitats.

- El tutor de l'organització de pràctiques o la persona responsable de valorar el comportament professional pel que fa al seu acompliment i la seva integració.
- El mateix alumne.

Fonts d'informació bàsica

Bibliografia

- AAVV (2011). La formación práctica de estudiantes universitarios: Repensando el Practicum. Revista de Educación. 354, monogràfic. [↔](#)
- Aneas, A.; Méndez, J.L. i Ferré, M. (2020). Adaptacions curriculars i impactes de la COVID-19 al Pràcticum de Pedagogia de la Universitat de Barcelona: satisfacció i aprenentatges durant la pandèmia. Revista Catalana de Pedagogia. 18, 29-49.
- Aneas, A.; Rubio, M.J. i Vilà, R. (2018). Portafolios digital y evaluación de las competencias transversales en las prácticas externas del grado de Pedagogía de la Universidad de Barcelona. Educar. 54(2), 283-301.
- Aneas, A. i Vilà, R. (2018). Entornos de desarrollo y aplicación de las competencias en el Prácticum de grado en Pedagogía de la Universidad de Barcelona. Revista Prácticum. 3(1), 1-19.
- Aneas, A.; Rajadell, N.; Renom, M.A. i Armadans, I. (2013). Practicum: transición, transdisciplina y transformación. Actas XII Symposium Internacional sobre el prácticum y las prácticas en empresas en la formación universitaria: Un Practicum para la formación integral de los estudiantes. Poio, Pontevedra: ISBN 978-84-8408-719-0.
- Battram, A. (2001). Navegar por la complejidad: Guía básica sobre la teoría de la complejidad en la empresa y la gestión Barcelona: Eds. Granica. [↔](#)
- Camacho-Bejárano, R. i al. (2011). La mentoría clínica en el desarrollo competencial de los profesionales de Enfermería: la visión desde el Reino Unido. Index Enferm [online]. 20(1-2), 101-105. [↔](#)
- Camps, V. (2008). Creer en la educación. Madrid: Península. [↔](#)
- Chalvin, D. i Eyssette, F. (1985). Cómo resolver los pequeños conflictos en el trabajo. Bilbao: Deusto [↔](#)
- Engel, P. i Riedmann, W. (1987). Casos sobre motivación y dirección del personal. Bilbao: Deusto. [↔](#)
- Escanero-Marcén, J. (2007). Integración curricular. Educación Médica. 10(4): 217-224. [↔](#)
- García-Aguilera, F.J.; Aguilar-Cuenca, D. (2011). Competencias profesionales del pedagogo: Ámbitos laborales y nuevos yacimientos de empleo. Málaga: Aljibe. [↔](#)
- García, I.; Boix, M.; Martínez, F.; Noguera, E.; Rajadell, N. i Sabariego, M. (2006). Anàlisi de les competències en el Pràcticum de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. Butlletí La Recerca, ICE, Universitat de Barcelona.
- Graell, M.; Martínez, S.; Piqué, B.; Rajadell, N.; Vilà, R.; Noguera, E. i Gómez, J. (2015) Co-transferencia y partenariado en el marco relacional entre las organizaciones de prácticas y la Universidad. REIRE: Revista d'Innovació i Recerca en Educació. 8(2), 205-216.

- Millan, D.; Burguet, M.; Vilà, R.; Aneas, A.; Rajadell, N. i Noguera, E. (2014). Praxis: el pràcticum al Grau de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. *Revista d'Innovació Docent Universitària RIDU*. 6, 32-52.
- Millan, D.; Rajadell, N.; Aneas, A.; Graell, M.; Noguera, E. i Vilà, R. (2014). La societat a principis del segle XXI. Re-codificar la professió del pedagog/a. *Educació i Xarxa EIX*. 8, 11-14.
- Morin, E.; Ciurana, E.R. i Motta, R.D. (2002). *Educar en la era planetaria*. Valladolid: Universidad de Valladolid. ⇨
- Rajadell, N.; Aneas, A.; Méndez, J.L. i Ferré, M. (2021). Balanç de deu anys del Pràcticum de Pedagogia a la Universitat de Barcelona. *Revista Catalana de Pedagogia*, 19, 3-23. DOI: <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.155>
- Rajadell, N. (2001). La implicació professional dels pedagogs i de les pedagogues en la societat actual. A: Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (eds). *Repensar la Pedagogia, avui*. Vic: Eumo, 301-305.
- Rajadell, N. (2004). Història de la professió de pedadog i psicopedagog a Catalunya. *Educació i Xarxa*. 0, 9-19.
- Robbins, S. i Senge, P. (2009). *Comportamiento organizacional*. México: Pearson. ⇨
- Rubio, M.J.; Vilà, R. i Sánchez, A. (2018). Una comunidad de práctica virtual para la transferencia del conocimiento entre la universidad y las organizaciones. *Revista Tecnología, Ciencia y Educación*. 10, 91-108.
- Rubio, M.J.; Vilà, R. i Aneas, A. (2015). Portafolios electrónico y actitudes hacia las TIC del alumnado en la asignatura de Prácticas Externas. *Revista d'Innovació Docent Universitària RIDU*. 7, 57-70. <https://doi.org/10.1344/RIDU2015.7.7>
- Senge, P. (2006). *La quinta disciplina: el arte y la práctica de la organización abierta al aprendizaje*. Barcelona: Eds. Granica. ⇨
- Rodríguez, R. (2012). Les sortides professionals dels Pedagogs i Pedagogues. *Educació i Xarxa EIX*. 6, 48-52.
- Ventura, J. i Martínez, F. (2007). Inserció laboral i empleabilitat en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior: el cas de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona. *Temps d'Educació*. 32(1), 99-118. ⇨
- Ventura, J. (2005). *El pràcticum en los estudios pedagógicos y la inserción laboral. Nuevos enfoques ante el reto europeo (tesis doctoral)*. Barcelona: Universidad de Barcelona. ⇨
- Vilà, R.; Aneas, A; Rubio, M.J. i Freixa, M. (2019) The Value of Student Engagement for Higher Education Quality Assurance. Moving Away from the Regulatory Approach. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*. 17(2), 107-122. <https://doi.org/10.15366/reice2019.17.2.006>
- Vilà, R. i Aneas, A. (2013) Los Seminarios de Práctica Reflexiva en el Pràcticum de Pedagogía de la Universidad de Barcelona. *Bordón. Revista de pedagogía*, ISSN-e 2340-6577, Vol. 65, Nº 3, págs. 165-181.
- Vilà, R.; Rajadell, N. i Burguet, M. (2013). Innovación Docente en el Practicum de Pedagogia de la Universidad de Barcelona. *Actas XII Symposium Internacional sobre el pràcticum y las prácticas en empresas en la formación Universitaria "Un Practicum para la formación integral de los estudiantes"*. Poio, Pontevedra: ISBN 978-84-8408-719-0.
- Vilà, R.; Burguet, M; Aneas, A.; Rajadell, N.; Noguera, E. i Millan, D. (2013). El Pràcticum al grau de Pedagogia de la Universitat de Barcelona: el mapa de la professió, la pràctica simulada i la immersió en una organització. *REIRE*.
- Vilà, R.; Martínez, S.; Igual, M.J. i Aneas, A. (2015). Co-transferencia en el Pràcticum. Una conceptualización desde sus tutores y tutoras". En Raposo-Rivas, M. i otros

Documentar y Evaluar la experiencia de los estudiantes en las prácticas. Santiago de Compostela: Andavira, 181-192.

- Violant, V.; Rajadell, N.; Fisas, M. i Bordas, I. (2009). El aprendizaje profesional del pedagogo/a a través del Practicum y del PAT en la Universidad de Barcelona. En Raposo, M. y otros. El Practicum más allá del empleo. Formación vs. Training. Santiago de Compostela: Imprenta Universitaria, 1199-1209 (ISBN 978-84-692-3780-9)

Enllaços d'interès

- Col·legi de Pedagogs de Catalunya <http://www.pedagogs.cat/>
- Institut d'Estudis Catalans; Societat Catalana de Pedagogia
http://www.iec.cat/institucio/entrada.asp?c_epigraf_num=50043#Pedagogia
- Pràctica reflexiva. Reflective teacher development
<http://www.practicareflexiva.pro/cat/>

Es recomana consultar la pàgina web del Grup d'Innovació Docent PRAXIS, consolidat per la Universitat de Barcelona (<http://www.ub.edu/praxis/ca>), on hi ha totes les publicacions i activitats relacionades amb el Pràcticum.